

दारणा धरण, गोदावरी डावा तट कालव्यातुन
मधून कोपरगाव नगरपरिषद ता. कोपरगाव
जि. अहमदनगर पिण्याचे पाण्याकरिता
३.३२दलघमी वाढीव मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा
हक्क (Bulk Water Entitlement) प्रस्ताव

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक.बिसिआ २०२१/(१९८/२०२१)/सि.व्य.(धो-२)
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ०२/१२/२०२१

- संदर्भ :-**
- १) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ ,औरंगाबाद यांचे पत्र दि.२३/०९/२०२१
  - २) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१३/(४१५/१३)/सि.व्य (धोरण) दि. १६/८/२०१४
  - ३) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१५/(४४/१५)/सि.व्य (धोरण) दि. १७/११/२०१६
  - ४) शासन निर्णय क्र. देवदु २०१५/(८३६/१५)/सि.व्य (कामे) दि. १७/११/२०१६
  - ५) शासन निर्णय क्र. संकिर्ण २०१८/(५११/१८)/सि.व्य (धोरण) दि. १/१२/२०१८

प्रस्तावना:-

संदर्भित पत्र क्र. १ अन्वये कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ ,औरंगाबाद यांचेकडून दारणा धरण ,गोदावरी डावा तट कालव्यामधून नगर परिषद कोपरगाव जि.अहमदनगर पिण्यासाठी ३.३२ दलघमी वाढीव मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क(Bulk Water Entitlement) मंजुरी मिळणेबाबत प्रस्ताव प्राप्त झालेला आहे. शासन निर्णय दि. १७/११/२०१६ नुसार सिंचन प्रकल्पातुन विविध प्रवर्गाकरिता क्षेत्रिय वाटप (Sectoral Allocation) निर्धारित करणे व बिगर सिंचन पाणी आरक्षण प्रस्तावास मंजुरी देणेबाबत निर्देश दिलेले आहेत .या शासन निर्णयाच्या परि. २.२ अन्वये मा.मंत्री (जसं) यांच्या मान्यतेने सदर योजनेसाठी सन २०५२ ची लोकसंख्या विचारात घेऊन ३.३२ दलघमी वाढीव पाणी आरक्षणास मंजुरी देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते .

शासन निर्णय :-

१. खालील तक्त्यातील रकाना १ मधील संस्थेस रकाना २ मधील पाणी वापराच्या प्रकारासाठी रकाना ३ मधील प्रकल्पातुन रकाना ४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मोठ्या प्रमाणात वाढीव पाण्याचा हक्क मंजूर करण्यात येत आहे.

संस्थेचेनांव	पाणी वापराचा प्रकार	जलाशय/कालवा/ नदीचेनांव	मंजूर केलेला मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) (दलघमी)
१	२	३	४
कोपरगाव नगरपरिषद पाणी पुरवठा योजना ता. कोपरगाव जि.अहमदनगर	घरगुती (पिण्यासाठी)	दारणा धरण गोदावरी डावा तट कालव्यातुन	३.३२ (वाढीव)

२.० उपरोक्त नमूद प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे .

१. शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१३/(४१५/२०१३)/सि.व्य (धोरण), दि. १६/८/२०१४ नुसार जिल्हा परिषदा/ ग्रामपंचायती / नगरपालिका/नगरपंचायती/ कटकमंडळे याआर्थिकदृष्ट्या सक्षम नसल्याने त्यांच्याकडून पिण्याच्या पाणी आरक्षणापोटी सिंचन पुनःस्थापना खर्च घेण्यात येवू नये.तसेच शासन निर्णय क्र . संकीर्ण २०१५/(प्र.क्र.२७४/नवि-३३),दि. १७/१२/२०१६ नुसार घरगुती पिण्याच्या पाणी प्रयोजनासाठी राज्यातील क व ड वर्ग महानगरपालिकांच्या बिगरसिंचन आरक्षणाच्या प्रस्तावांस मान्यता देताना सिंचन पुर्नस्थापनेचा खर्च माफ करण्यात यावा .
२. बिगर सिंचन पाणी पुरवठ्यासाठी करारनाम्याचा सुधारीत नमुना व मार्गदर्शक तत्वे महाराष्ट्र शासन, पाटबंधारे विभाग शासन परिपत्रक क्र. बिपापू १००१/(७१३/२००१)/सि.व्य(धो), मुंबई- ३२, दि. ७/४/२००३ अन्वये निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार करारनामा करण्यात यावा.
३. शासन परिपत्रक क्र. पापव -२०१५६/(प्र.क्र.४००/२०१५)/सि.व्य (महसूल) दि.१५/१२/२०१५ अन्वये बिगरसिंचन पाणी वापराचे करारनामे करणे व नुतनीकरण वेळेवर करणे बाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
४. जलस्रोत प्रदुषित करणाऱ्या पाणी वापरकर्त्याकडून दंडनीय पाणीपट्टी आकारणी करणेबाबत मार्गदर्शक तत्वे या विषयाबाबत शासन निर्णय क्र. पापव २०१५/(प्र.क्र.८८/२०१५)/सि.व्य (महसूल) दि. २१/४/२०१६ मधील अटींचे पालन करणे पाणी वापरकर्त्यांना बंधनकारक राहील .
५. महाराष्ट्र शासन,जलसंपदा विभाग,शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०१०/(४०७/१०)/सि.व्य (धोरण), दि. २९/६/२०११ अन्वये करारनामा करताना बिगरसिंचन पाणीवापरकर्ते अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे टप्प्याटप्प्याने पाणीवापर करण्याचे नियोजन नमुद करू शकतील.त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाचे आदेश क्र. १/२०१८ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी .
६. शासन निर्णय क्र. देवदु २०१५/(८३६/२०१५)/सि.व्य (कामे), दि. १७/११/२०१६ अन्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करणे व पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देणेसाठीचा निर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.
७. पाणी उचलण्याचे ठिकाण हे कालव्यावरील असल्याने व कालव्याला होणारा पुरवठा नदीतून असल्याने वहनव्यय जास्त येत आहे. याकरिता उद्धवाचे ठिकाण धरणातून थेट बंदिस्त नलिकेद्वारे करण्याच्या पर्यायाचा विचार व्हावा.
८. पाणी उचलण्याची/ पुरवठ्याची जागा व क्षेत्रीय परिस्थितीनुसार इतर अटी शर्तीचा अंतर्भाव करून संबंधित मुख्य अभियंता यांनी सविस्तर जापन तात्काळ निर्गमित करावे.
९. “This reservation is only the letter of support for the water supply scheme or the industry as the case may be. Actual quantity of water that will be supplied every year shall be governed by the entitlement granted to the water user entity by the River Basin Agency based on the population and the reasonable use norm decided by this Authority and the yearly allocation declared by the prescribed Authority on the basis of reservoir contents of the year and shall be subjected to various provisions in the agreement that will be signed by the water user entity with River basin Agency.”

१०. महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाचे विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांना दिलेले दि. १७/६/२०१९ चे पत्रानुसार नळ पाणी पुरवठा केल्या जाणाऱ्या जेथे सांडपाणी व्यवस्था उपलब्ध आहे वा करण्यात येणार आहे. अश्या संस्थाना १३५लि/मा/दि पाणी वापर मापदंड काही अटीनुसार मंजूर करण्यात आले आहे. तरी महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरांेत्थान महाभियाना अंतर्गत महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण यांचे पत्र इंग्रजी क्र. MWRRA/CR-३९/२०१९/४८४ दि. १७/६/२०१९ मधील खालील अटी व शर्ती नुसार गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ ,औरंगाबाद , कोपरगाव नगरपरिषदेने महामंडळाने /नगरपालिकेने पुर्ण करण्याच्या अधीन राहून मंजूर करण्यात येत आहे .
- अ) कोपरगाव नगरपरिषद यांची संपूर्ण सेवा क्षेत्रात बंदिस्त नलिका मल:निसारण व्यवस्था व सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प कार्यान्वित करेल . जी पाणी पुरवठा योजनेसोबतच तयार होणाऱ्या सर्व सांडपाण्यावर प्रक्रिया करू शकेल
- ब) कोपरगाव नगरपरिषदेने बंदिस्त नलिका मल:निसारण प्रणाली व सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प यशस्वीपणे कार्यान्वित होई पर्यंत पाणीवापर हक्कांची अंमलबजावणी अस्तित्वात असलेल्या ७० LPCD या निकषांनुसार होईल.
- क) कोपरगाव नगरपरिषदेने बंदिस्त नलिका मल:निसारण प्रणाली व सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प यशस्वीरित्या कार्यान्वित केल्यानंतरच पाणीवापर हक्कांची अंमलबजावणी १३५ LPCD या निकषांनुसार होईल.
- ड) राज्य जल परिषदेने मजनिप्रा अधिनियम २००५ च्या कलम १६ (४) अन्वये २० फेब्रुवारी २०१९ रोजी मान्यता दिलेल्या एकात्मिक राज्य जल आराखड्यानुसार कोपरगाव नगरपरिषदेने प्रक्रिया केलेल्या पाण्याच्या कमीत कमी ३०% पाण्याचा पुनर्वापर करून ताज्या पाण्याची गरज कमी करावी.
- इ) कोणत्याही वर्षासाठी पाण्याचा वास्तविक कोटा त्या वर्षाच्या १५ ऑक्टोबर रोजी स्रोत जलाशयाच्या पाण्याची साठवण स्थिती व निश्चित केलेल्या तुट वाटणीच्या सुचनानुसार नदी खोरे अभिकरणाद्वारे केला जाईल .
- फ) केंद्र शासनाने जर केंद्र पुरस्कृत योजनांमधून निधी वापरतांना बंधन घातले तर १३५ LPCD चा निकष लागू असेल.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२११२०२१७३६४९६१२७ असा आहे.हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वैजनाथ चिल्ले)
शासनाचे उप सचिव

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
३. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव

४. मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
५. मा. सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
८. मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
९. मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
१०. सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई.
११. अ.मु. सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सचिव,(प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
१५. मुख्य अभियंता (पा) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. मुख्य अभियंता (जसं), जलसंपदा विभाग,उत्तर महाराष्ट्र प्रदेश , नाशिक
१७. अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, नाशिक
१८. निवडनस्ती कार्यासन सिंव्य (धोरण)